

Mondelinge toets

maar dan op afstand...

Bij sommige vakken toets je standaard met een mondeling. Hieronder staan enkele tips over het houden van mondelinge toetsen op afstand. Daarnaast kan je een schriftelijke toets omzetten naar een mondeling op afstand. Hierover lees je meer op de tweede pagina.

Mondelinge toetsen

"TOETSEN VAN SPECIFIEKE VAARDIGHEDEN"

Bij een mondeling toets vindt een gesprek plaats waarmee specifieke vaardigheden kunnen worden getoetst zoals analyseren, interpreteren, beargumenteren en mondelinge taalvaardigheid.

Omdat elk gesprek anders verloopt, is de inhoud van de toets voor elke leerling verschillend.

Een goed gesprek op afstand...

"ZORG VOOR GOEDE AFNAMECONDITIES"

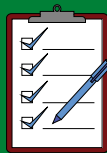
Het is belangrijk dat de afnamecondities van een mondeling op afstand zoveel mogelijk overeenkomen met een mondeling op school. Is de leerling alleen? Is het rustig in de omgeving? Wordt voorkomen dat de leerling tijdens het gesprek gestoord wordt. Omschrijf voor een leerling goed hoe de procedure is - liefst vooraf - en stel de leerling op zijn/haar gemak.

Tip: vraag de leerling om een briefje "niet storen" op te hangen.

De voorbereiding

"EEN GOEDE VOORBEREIDING IS HET HALVE WERK"

Een gesprek op afstand is anders dan fysiek. Je bent afhankelijk van digitale middelen en je hebt minder controle over de situatie. Een goede voorbereidingen en zorgvuldige planning zijn daarom extra belangrijk. Denk aan de (extra) tijd die je nodig hebt om verbinding te maken, het controleren van de internetverbinding, controleren van de omgeving van de leerling.

Tip: overweeg om in afnameteams te werken.

De beoordeling

"ZO VEEL MOGELIJK GESTANDAARDISEERD"

Het is belangrijk om een beoordelingsformulier te gebruiken dat zich richt op de getoetste vaardigheden. Bij sommige digitale platformen kan het live worden ingevuld.

Overweeg ook om de sessie op te nemen, dan kan de beoordeling achteraf worden herzien mocht een leerling bezwaar maken. Het kan tevens als basis dienen voor beoordeling door meerdere beoordelaars. Let er wel op dat op deze gegevens de AVG van toepassing is.

En dan nog dit...

"ZORG VOOR EEN BACK-UP PLAN"

Helaas kan er tijdens de afname onverhoopt iets gebeuren waardoor het gesprek verstoord wordt. De internetverbinding kan bijvoorbeeld wegvallen, er komt per ongeluk toch iemand de kamer ingelopen, de leerling kan een black-out krijgen. Het is daarom raadzaam om van tevoren richtlijnen op te stellen over wat te doen als zoiets zich voordoet.

Meer weten?

Op [Kennisplein \(cito.nl\)](https://kennisplein.cito.nl) staan nog meer infographics en whitepapers.

(c) stichting Cito -2021_V2

Mondeling afnemen van een schriftelijke toets

In deze situatie gaan we er vanuit dat het oorspronkelijk de bedoeling was dat leerlingen allemaal dezelfde schriftelijke toets zouden maken, maar dat er vanwege omstandigheden gekozen is voor een mondelinge afname.

De inhoud

"BLIJF ZO DICHT MOGELIJK BIJ DE SCHRIFTELIJKE TOETS"

De inhoud van de toets is zo veel mogelijk gestandaardiseerd. Er zijn vooraf vragen bedacht en die worden gesteld. Er wordt niet doorgevraagd op basis van gegeven antwoorden. Het is eventueel mogelijk om te werken met verschillende selecties van vragen. Dit kan nuttig zijn omdat het risico bestaat dat leerlingen tussen afnames door aan elkaar vertellen welke vragen zij gekregen hebben. Het is wel belangrijk dat de selectie zorgvuldig gebeurt zodat alle leerlingen een even moeilijke toets voorgelegd krijgen.

De afnamecondities

"HOUD DIE ZO AUTHENTIEK MOGELIJK"

Het is belangrijk dat ook de afnamecondities zoveel mogelijk overeen komen met de oorspronkelijke schriftelijke toets. Omschrijf vooraf voor de leerling wat het proces is en stel de leerling op zijn/haar gemak.

Denk ook aan: Is het rustig in de omgeving? Wordt voorkomen dat de leerling tijdens het gesprek gestoord wordt? Heeft de leerling de juiste hulpmiddelen (bijv. een rekenmachine of kladpapier) tot zijn beschikking? Is de verbinding goed?

Tip: vraag de leerling om een briefje "niet storen" op te hangen..

De toetsafname zelf

"HET STELLEN VAN DE VRAGEN"

Anders dan bij een reguliere mondelinge toets is er nu niet echt sprake van een gesprek, maar wordt mondelinge communicatie vooral gebruikt voor informatieoverdracht (stellen van vragen, noteren van antwoorden). De vragen kunnen voorgelezen worden, maar tegelijk ook in de chat worden gepresenteerd zodat de leerling ze ook kan lezen. Het is ook mogelijk om leerlingen de optie te geven om een vraag over te slaan en hier later op terug te komen. Informeer de leerlingen ruim van te voren hoe de afname in zijn werk gaat. Geef bijvoorbeeld aan hoeveel tijd de leerling per vraag heeft, hoe de antwoorden worden genoteerd, etc.

Scoren en beoordelen

"VOORKOM ONBEDOELDE HINTS"

Houd de beoordeling zo veel mogelijk gestandaardiseerd. Noteer het antwoord van de leerling in steekwoorden, en bepaal of het antwoord goed of fout was. Laat de leerling niets blijken van de juistheid, een leerling kan hierdoor onzeker worden. Bij een schriftelijke toets krijgt de leerling ook niet tussendoor feedback. Maak eventueel aantekeningen van het gesprek en noteer bijzonderheden. Houd bij het vaststellen van de norm en uiteindelijke cijfers eventueel rekening met deze bijzonderheden.

Surveillance

"PREVENTIEVE MAATREGELEN TEGEN SJOEMELGEDRAG"

Als bij de oorspronkelijke schriftelijke toets de leerling geen toegang zou hebben tot schoolboeken en/of internet, dan is het belangrijk te controleren dat de leerling deze middelen ook niet gebruikt bij de vervangende mondelinge toets. Wanneer tijdens het afnemen een video-verbinding gebruikt wordt, is het lastig voor de leerling om zijn of haar boeken te raadplegen. Ook kan de leerling zijn of haar scherm delen zodat er gecheckt kan worden of de leerling online antwoorden opzoekt.

Meer weten?

Op [Kennisplein \(cito.nl\)](https://www.kennisplein.cito.nl) staan nog meer infographics en whitepapers.

(c) stichting Cito -2021_V2

